

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2023/2024-1)

1 EKİM ULUSLARARASI YAŞILAR GÜNÜ (2023)

Birleşmiş Milletler (BM), 1990 yılından itibaren her yıl 1 Ekim'de **Uluslararası Yaşlılar Günü** nedeniyle küresel düzeyde çeşitli etkinlikler yapmaktadır.¹ Birleşmiş Milletler, bu özel günde, yaşlılık dönemini ilgilendiren konularda toplumda farkındalık artırma çabası içindedir. Bu amaçla bütün Dünya'da eş zamanlı etkinlikler düzenlenmektedir.

1 Ekim Uluslararası Yaşlılar Günü için 2023 yılında belirlenmiş tema ile BM'nin kuruluş döneminin önemini vurgulanmış, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin vaatlerinin yerine getirilmesi ile ilgili hatırlatma yapılmıştır.² İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin "*Bütün insanlar hür, haysiyet ve haklar bakımından eşit doğarlar.*" cümlesini içeren 1. Maddesi yaşamın doğumdan itibaren eşitliğine önemli bir vurgu yapar. Beyanname'nin ilerleyen maddelerinde temel insan haklarının herkes için eşit olduğuna dair ayrıntılar yer almaktadır.³

1 Ekim Uluslararası Yaşlılar Günü 2023 yılı gündemine alınan BM Evrensel Beyannamesi vurgusu kapsamında aşağıdaki konulara dikkat çekilmektedir:²

- ✓ İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ile ilgili küresel düzeyde farkındalığı artırmak,
- ✓ Dünya'da mevcut ve gelecek kuşakların yaşlıların insan haklarının korunmasını güçlendirmek için tüm bileşenler arasında mutabakat sağlamak;
- ✓ Dünya'da insan haklarının korunmasına yönelik oluşturulan kuşaklararası modelleri paylaşmak ve bu deneyimlerden yararlanmak,
- ✓ Hükümetleri ve BM kuruluşlarını, insan hakları ile ilgili çalışmalarına yaşam boyu yaklaşımını entegre etmek amacıyla mevcut uygulamalarını gözden geçirmeye ve kuşaklar arası dayanışmanın güçlendirilmesi çalışmalarına sivil toplum, ulusal insan hakları kurumları ve yaşlıların kendileri de dahil olmak üzere tüm bileşenlerin aktif katılımını sağlamaya çağırmak.

Günümüzde Dünya'da her 10 kişiden birisi 65 yaş üzerindedir.⁴ Dünya'da en yaşlı nüfusa sahip bölgeler Avrupa ve Kuzey Amerika'dır. Bu iki bölgede 2050 yılında her dört kişiden birisinin 65 yaş üzerinde olacağı tahmin edilmektedir. Bununla birlikte Dünya'da diğer bölgelerde de nüfus hızla yaşlanmaktadır.⁵ Demografik açıdan bu değişim Dünya'da sağlık ve diğer konularda da yaşlı bireylerin gereksinimlerine uygun koşulların sağlanması gerektiğini ortaya koymaktadır. Doğumla birlikte herkes için eşit başlayan yaşam, her dönemde gereksinimlerin en üst düzeyde karşılandığı bir şekilde sürdürülmelidir. Bu amaçla, Birleşmiş Milletler'in İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'ne 1 Ekim Uluslararası Yaşlılar Günü nedeniyle yapılan vurgu anlamlıdır. Hatırlatılan konuların yaşamda karşılık bulabilmesi için herkesin üzerine düşen sorumluluğu alması gerekir.

¹ [Internet] <https://social.desa.un.org/issues/ageing/international-day-of-older-persons-homepage>

Erişim:29.9.2023

² [Internet] <https://www.un.org/en/observances/older-persons-day> Erişim:29.9.2023

³ [Internet] İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi <https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/9a3bfe74-cdc4-4ae4-b876-8cb1d7eeae05.pdf> Erişim:29.9.2023

⁴ [Internet] <https://youtu.be/JfmjAQLqwKI?t=1> Erişim:29.9.2023

⁵ [Internet] <https://www.unfpa.org/8billion/8trends> Erişim:29.9.2023